

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO - 683034- I/II/NC

00-090 Warszawa Teł. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia

28. IX. 2011

Pani Katarzyna Hall

Minister Edukacji Narodowej

al. Szucha 25

00-918 WARSZAWA

Szanowna Pani Minister

W ostatnim czasie media wielokrotnie donosiły o kolejnych przypadkach wydarzeń o charakterze rasistowskim oraz ksenofobicznym takich jak dewastacja pomnika w Jedwabnem i cmentarza żydowskiego w Białymstoku czy antysemityczne hasła wznoszone przez kibiców piłkarskich podczas demonstracji przeciwko aktom nietolerancji. Te niewątpliwie bulwersujące przypadki zwróciły moją uwagę na potrzebę podjęcia działań zmierzających do przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii w Polsce. Dnia 2 września 2011r. w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich zorganizowana została konferencja prasowa na temat „Jak zatrzymać rasizm?”. Wzięli w niej udział między innymi Komendant Główny Policji, przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz Wojewody Podlaskiego, a także liczne organizacje pozarządowe.

Rasizm stanowi pogwałcenie gwarancji wolności i poszanowania praw człowieka przez co jest zaprzeczeniem zasady demokratycznego państwa prawa. Każdy jego przypadek powinien być traktowany z całą powagą przez wszystkie odpowiednie instytucje publiczne. Polska zobowiązana jest do przeciwdziałania dyskryminacji nie tylko przez wewnętrzne regulacje, w tym przede wszystkim Konstytucję, ale także przez wiążące ją prawo międzynarodowe oraz europejskie.

Nie ulega wątpliwości, że skuteczna walka z dyskryminacją i rasizmem wymaga współpracy wszystkich instytucji publicznych. Z uwagą śledzę postępy w pracy organów ścigania, których zadaniem jest wykrycie sprawców przestępstw o podłożu rasistowskim. Zdaję sobie jednak sprawę z faktu, że dla uniknięcia podobnych przypadków w przyszłości

konieczne jest przede wszystkim przeciwdziałanie aktom nietolerancji. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na ogromne znaczenie, jakie w tym procesie odgrywa edukacja dzieci i młodzieży. Należy zauważyć, że między innymi decyzja Stałej Rady OB WE nr 621 z 29 lipca 2004 r. wskazuje programy edukacyjne jako jeden z środków walki z rasizmem, ksenofobią i dyskryminacją.

Należy podkreślić, że istnieje wiele sposobów na włączenie lekcji na temat tolerancji do programu zajęć szkolnych. Elementy wiedzy koniecznej do poznania i zrozumienia innych kultur zawarte są w podstawie programowej przedmiotów takich jak historia czy wiedza o społeczeństwie. Możliwe jest także przedstawienie wiadomości z tej dziedziny podczas godziny wychowawczej lub wycieczek do miejsc związanych z historią współczesną. Użytecznym narzędziem pomagającym nauczycielom w przygotowaniu podobnych zajęć może być również portal scholaris zawierający materiały i lekcje pokazowe na tematy związane z nauczaniem w szkołach przedmiotami.

Celem realizacji programów edukacyjnych powinno być przede wszystkim ukazanie uczniom różnorodności kulturowej, zapobieganie powstawaniu i utrwalaniu krzywdzących stereotypów, kształtowanie postawy otwartości i szacunku dla drugiego człowieka niezależnie od jego pochodzenia, wyznania i światopoglądu. Z uznaniem należy podkreślić rolę wielu organizacji pozarządowych oraz samorządów, które podejmują działania zmierzające do popularyzowania idei tolerancji wśród uczniów. Należy jednak zauważyć, że prowadzone przez nie lekcje, warsztaty oraz programy trafiają wyłącznie do wąskiej grupy dzieci i młodzieży. Nie stanowią zatem kompleksowego rozwiązania problemu.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy w Ministerstwie trwają obecnie prace nad wprowadzeniem zajęć poświęconych problematyce przeciwdziałania rasizmowi w polskich szkołach. Będę wdzięczna także za stanowisko Pani Minister odnośnie do możliwości zwiększenia nacisku na tę problematykę w ramach podstawy programowej kształcenia ogólnego.

L 9023 wyprawy rzeźnika
Jana Jipow